

ע"פ 6257/09/15 - משה יעל נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים
לפני כב' השופט רפי כרמל, אב"ד
כב' השופט כרמי מוסק
כב' השופטת שירלי רנר

משה יעל ע"י ב"כ עו"ד נח אולשה
מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

המערער
נגד
משיבה

פסק דין

ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום בירושלים (כב' השופטת דנה כהן-לקח) מיום 10.6.15 בת"פ
23208-06-14.

כללי

1. המערער הורשע על יסוד הודאתו בעבירות קבלת דבר במרמה (6 עבירות), ניסיון לקבלת דבר במרמה (2 עבירות), זיוף מסמך בכוונה לקבל באמצעותו דבר בנסיבות מחמירות, שימוש במסמך מזויף בכוונה לקבל באמצעותו דבר בנסיבות מחמירות, מרמה ותחבולה, אי הודעה על התחלת התעסקות ורישום, אי ניהול פנקסי חשבונות, אי הוצאת חשבוניות מס, ואי הגשת דוחות תקופתיים למע"מ. על המערער הוטל עונש של 58 חודשי מאסר בפועל (הכולל הפעלת מאסר מותנה לתקופת 4 חודשים), 3 מאסרים על תנאי, קנס, ופיצוי.

הערעור מופנה כנגד חומרת העונש.

2. כתב האישום המתוקן, בעובדותיו הודה המערער, כולל שמונה אישומים המתייחסים לאירועים שהתרחשו בחודשים מרץ, יוני-יולי וספטמבר 2013, ובחודשים ינואר-פברואר 2014. בתקופה זו הונה המערער בשיטתיות מספר רב של אנשים. המערער הציג עצמו כמי שביכולתו לסייע לקבל היתר בניה תוך זמן קצר ולקבל הנחות בתשלומי היטלים שונים בעירייה. כחלק ממצגי שוא אלה, חתם המערער על חוזים וקיבל במרמה סכומי כסף גבוהים וכן זייף שיקים. העבירות בוצעו בנסיבות מחמירות המתבטאות, בין היתר: בתכנון מוקדם; בסכום כספי גבוה; ברווח כולל של 345,000 ₪, שהוא רק חלק מהתמורה שהיתה אמורה להשתלם לו על פי אותן עסקאות; במורכבות המעשים; ובכך שמדובר בפעולה שיטתית ומקיפה. כמו כן, המערער לא הודיע לפקיד השומה על תחילת עיסוקו בעסק שהקים, לא הגיש דין

וחשבון, לא ניהל פנקסי חשבוניות בנוגע להכנסות העסק ולא הוציא חשבוניות מס ללקוחותיו.

טענות הצדדים

3. ב"כ המערער הדגיש בטיעונו כי בית משפט קמא לא אפשר למערער להתחיל בהליך טיפולי בטרם נגזר דינו, תקף את מתחם הענישה שנקבע, את העונש שנקבע בתוכו, ואת ההחלטה להטיל את עונש המאסר על תנאי כולו במצטבר. כמו כן, הערעור מופנה כנגד רכיב המאסר חלף קנס, ולחלופין - כנגד מועד תשלום הקנס שנקבע. נטען כי שירות המבחן המליץ על שילובו של המערער בקבוצה ייעודית לטיפול בהתמכרות להימורים, שכן העריך כי המערער ביצע את העבירות על רקע התמכרות זו. הסנגור טען כי הסיכוי לשיקומו של המערער הינו רב, וכי במרכז הגמילה קיימת תוכנית יעודית לטיפול בהתמכרויות. עוד נטען כי מידת התאמתו למרכז הגמילה צריכה להיבחן על ידי מרכז הגמילה בעצמו. באשר לקביעת מתחם הענישה, נטען כי הוא סוטה באופן קיצוני מהענישה הראויה והנוהגת בעבירות בהן הורשע המערער ומושפע מסרובו של בית משפט קמא לראות במעשי המערער כולם אירוע אחד כפי שראוי היה לעשות. כמו כן, העונש שקבע בית משפט קמא במסגרת המתחם מחמיר באופן קיצוני עם המערער ואינו מתחשב בבעיית התמכרותו. עוד טען הסנגור כי יש להחיל בחופף את עונש המאסר על תנאי, שהוטל על המערער בתיק אחר, ולא במצטבר, זאת מאחר שהמערער מכיר כיום בבעיית ההתמכרות, נמצא בהליך שיקום מוצלח ויש להעביר לו מסר מעודד. כמו כן, העבירות דנן בוצעו בחלוף למעלה מחמש שנים מעת שבוצעה העבירה בגינה הוטל עונש המאסר על תנאי. בנוגע עם עונש המאסר חלף קנס, נטען כי אם התשלום עבור הקנס יחשב קודם כל כתשלום על חשבון הפיצויים למתלוננים, הרי שיש להתערב ברכיב המאסר תמורתו. לחלופין, אם תשלום הקנס לא ייזקף על חשבון הפיצויים, יש לדחות את מועד תשלומו עד לאחר שחרורו של המערער ממאסר. זאת, במטרה ליתן לו הזדמנות של ממש לשלם את הקנס שהוטל עליו. עוד נטען כי הקנס הוטל בשל עבירת המיסים, ואילו הפיצויים הוטלו בשל יתר העבירות, ועל כן יש לקבוע שכל סכום שישולם, ייזקף ראשית לתשלום הקנס.

מנגד, המשיבה הפנתה לכך שגזר דינו של בית משפט קמא, מנומק, מפורט, לא נפלה בו כל טעות, ועל כן יש לדחות הערעור. המערער שלשל לכיסו עקב מעשיו ₪ 345,000 שלא הושבו לבעליהם, ועל כן יש ביכולתו לשלם את הקנס. לא ניתן להתעלם מעברו הפלילי ולנתק אותו ממעשיו. בית משפט קמא נתן משקל סביר ומאוזן לעברו הפלילי הרלבנטי כפי שעולה מגיליון ההרשעות בעניינו. הודגש כי כבר בדיון בעניינו של המערער בשנת 2012, טען המערער כי בכוונתו להיטיב את דרכיו, על אף זאת לא נרתע מביצוע מעשיו, אף שהמאסר המותנה היה מונח מעל ראשו. כמו כן, בית משפט קמא התייחס באופן מפורט מדוע אינו נוקט בדרך השיקום, ובתסקירי שירות המבחן באה התייחסות לחוסר ההפנמה של המערער ולכך שאינו בשל להליך שיקום. בנוסף, למערער מסגרת שיקום בין כתלי בית הסוהר. כמו-כן לא ניתן לקבל כי בגין בעיית ההתמכרות ממנה נטען כי המערער סובל, יש להקל עמו.

תסקירי שירות המבחן

4. מתסקירי שירות המבחן שנערכו בעניינו של המערער עולה כי הינו יליד 1974, נשוי ואב לשלושה ילדים, עבד בעבודות מזדמנות לאורך השנים בעיקר בתחום המזון, לחובתו 5 הרשעות קודמות בגין עבירות זיוף, מרמה, רכוש, מין וסמים, בגין נדון לעונשי מאסר של 46 חודשים. הוערך כי העבירות בתיק הנוכחי בוצעו על רקע רצונו לרווח כספי קל, נטייתו לפעול באופן מניפולטיבי ולטשטש את קשייו, וכן נטייתו להימורים. המערער קיבל אחריות חלקית על מעשיו, הודה בנהול עסק שלא היה מוכר לרשויות המיסים, אך הכחיש כי זייף המחאות, וטען כי היה מצליח בהשגת ההיתרים

שהתחייב לולא נעצר. שירות המבחן התרשם כי המערער מתקשה בהפנמת משמעות מעשיו והבעייתיות בהתנהלותו והוא מתקשה לראות את הפגיעה שלו באחרים. שירות המבחן פירט כי הוא מתלבט בין המלצה על שילובו של המערער בקהילה טיפולית לגמילה מהימורים לבין שילובו במסגרת טיפולית בשב"ס, והותיר את ההכרעה בענין לבית המשפט.

דיון

5. דין הערעור להידחות.

לזכות המערער עומדת הודאתו במיוחס לו, שהביאה לחיסכון בזמן שיפוטי ולייעול ההליכים, מאידך, כעולה מתסקיר שירות המבחן, האחריות שלוקח המערער על מעשיו הנה חלקית בלבד. כמו כן, לחובת המערער נזקפת חומרת העבירות שביצע, כפי שפורט היטב בגזר הדין. לחובת המערער נזקפות גם הנסיבות המחמירות המאפיינות את ביצוע העבירות דנן, כפי שפירט בהרחבה בית משפט קמא, המבטאות מעשים שיטתיים מורכבים, שבוצעו בתחכום מתוך בצע כסף, לאחר תכנון מקדים, תוך כדי גרימת נזק ניכר למתלוננים וגריפת רווח כספי ניכר. לחובת המערער עברו הפלילי, הכולל 5 הרשעות קודמות, מרביתן בעבירות רלבנטיות. במקרה דנן, אם כי היה על בית משפט קמא להכריע בדרך בה הנו עומד לנקוט, לא מצאנו מקום להתערב במתחמי הענישה שקבע בית משפט קמא, הנוהגים הן ביחס לכל אישום בנפרד והן ביחס לכל האישומים, זאת נוכח התוצאה אליה הגיע והעונש הסביר אותו גזר על המערער. עונש זה מצוי ברף הבינוני-תחתון ונקבע מתוך התחשבות בנסיבותיו האישיות של המערער ובהודאתו. כמו כן, אין מקום להתערבותו בקביעה לפיה עונש המאסר על תנאי יופעל במצטבר, לאחר שהמערער לא הורתע מהעונש שהוטל עליו בתיק קודם ומעשיו בתיק דנן בוצעו כשנה לאחר מכן, באופן המלמד על דפוסי פעולה חוזרים ונשנים. באשר לרכיב הקנס, שיעור הקנס נקבע תוך התחשבות במצבו הכלכלי של הנאשם. לבסוף, טענותיו של הסנגור, הנוגעות להעדפת האפיק השיקומי בעניינו של המערער ולשליחתו לטיפול במסגרת קהילה טיפולית שלא במסגרת שב"ס - דינן להידחות. הכלל הוא כי יש לאזן בין מרכיבי הענישה המתייחסים לגמול, הרתעה והגנה על הציבור, מחד, לבין מרכיב השיקום הצופה פני טובת הנאשם. היבט השיקום, על חשיבותו המיוחדת, צריך למצוא את ביטויו ואת מיצויו במסגרת ההליך העונשי, המגשים את מכלול היעדים שהענישה אמורה לשקף, ובכלל זה להשתלב במסגרת ריצוי עונש מאסר (ר': ע"פ 2824/05 פלוני נ' מדינת ישראל (2006); ע"פ 3354/07 מדינת ישראל נ' פלוני (2008)). בעניינו של המערער, לא בא שירות המבחן בהמלצה טיפולית בתסקיר שערך במסגרת הליך המעצר, שכן העריך כי אינו בשל לטיפול. בתסקיר משלים שנערך לאחר הכרעת הדין, פורט כי המערער שולב בשתי קבוצות טיפוליות בעת מעצרו וכי הגם שהליך המשפטי יכול להוות מניע מעלה מוטיבציה להשתתפות בטיפול, הוערך כי קיים פער בין הצהרותיו על נכונותו להשתנות לבין מה שהוא אכן מוכן לעשות בפועל עבור שינוי זה. על כן נמנע שירות המבחן מהכרעה לענין האפיק השיקומי המועדף בעניינו של המערער, במסגרת שב"ס או בקהילה. הכרעת בית משפט קמא בענין זה ניתנה לאחר שהתקבלה הודעה מרע"ן טיפול ושיקום בשב"ס, שהבהירה כי בשב"ס, כמו גם בקהילה, אין מסגרת טיפולית ייחודית לטיפול בהתמכרות להימורים, ובעיה זו מטופלת במסגרת לטיפול בהתמכרויות. עוד פורט כי בבחינת צרכי הטיפוליים של המערער עלה כי בנוסף לבעיית התמכרותו להימורים, הוא מרבה לעבור עבירות מרמה וזיוף, וישנה אפשרות לבדוק התאמתו לטיפול במחלקה טיפולית לגמילה מהתמכרות בצד טיפול בעברייני מרמה, כך שיהיה ניתן לתת מענה נרחב לבעיותיו של המערער. לפיכך, בנסיבות דנן, יוכל המערער להשתלב במסגרת טיפולית מתאימה במסגרת שב"ס, כפי שקבע בית משפט קמא.

אשר-על כן, הערעור נדחה.

ניתן היום, כ"ד שבט תשע"ו, 03 פברואר 2016, במעמד ב"כ המערער, ב"כ המשיבה והמערער עצמו.

שירלי רנר, שופטת

כרמי מוסק, שופט

רפי כרמל, שופט
אב"ד